

Mindennapos gondjaink

Ugyancsak rájár a rúd a csillagászatra manapság, annak amatőr vonulatára pedig különösképp. A csillagászat hazai elismertségével soha nem dicsekedhettünk — és ennek "szép" hagyományai vannak. Annak idején a magyar állam is csak másodszori nekifutásra kegyeskedett elfogadni Konkoly Thege Miklós ajándékát, az ógyallai csillagvizsgálót, melynek utóda ma a hazai csillagászati kutatások első számú műhelye. Vég nélkül tudnánk sorolni az amatőr-csillagászatunk siralmas helyzetét jellemző példákat művelődési intézmények kegyelemkenyerén vegetáló vagy éppen agonizáló bemutató csillagvizsgálókról, fillérekből "gazdálkodó" szakkörökről, megfizethetetlen műszer-árakról, vagy éppen a Meteor égbé kúszó előfizetési díjáról. "Milyen más a helyzet nyugaton!" — mondja ilyenkor a tájékozott amatőr. Pedig még csak Ausztriába sem kell menni ahhoz, hogy a "jólétet" megtapasztaljuk.

Úgy látszik, mostmár örök vesszőparipánk a csehszlovákiai amatőr viszonyok elemezgetése, a magyarországi lehetőségekkel való összehasonlítgatása. Épp a napokban került kezünkbe az úpicei csillagvizsgáló kiadványa, az Astero. Ez egy Meteor stílusú 32 oldalas tájékoztató, melynek nem is a léte ez érdekes, hanem az ára. Az éves előfizetési díj mindössze 19 korona! Nem árt azonban tudni, hogy a hetvenes éveket idéző ár mögött olyan mértékű állami támogatás van, amelyen Magyarországon soha nem volt, és aligha lesz. Ebbe az állami támogatásba ma is "belefér" az, hogy több tucat jól műszerezett bemutató csillagvizsgálót tartssanak fenn, száznál is több főállású alkalmazottal, akik ugyan mincsenek túlfizetve, de hát mégis csak a csillagászat (és részben az amatőr-csillagászat) ügyét szolgálják! Nem egy bemutató csillagvizsgálóról tudunk, melynek saját gépkocsija van, ami itthon már végképp a mesék világába tartozik. Akárcsak az, hogy e csillagvizsgálók a művelődési minisztériumtól kapnak anyagi hozzájárulást az amatőr-csillagászati megfigyelések koordinálására.

Hogy ennek a szinte határtalan támogatásnak mi a háttere, arról többféle lét is hallottunk a csehszlovákiai kollégáktól. Először is, a bemutató csillagvizsgálók kiváló "bástyái" (voltak) a "klerikális reakció" elleni harcnak (ez nem vicc!). Ennél azonban fontosabb, hogy volt olyan személy a legfelsőbb politikai vezetésben, aki fontosnak tartotta a csillagászati ismeretterjesztést. Nagyon kevesen tudják, hogy a közelmúlt magyar vezetésében is volt olyan amatőr-csillagász, mégpedig a legmagasabb szinten, aki támogathatta volna a hazai csillagászatot. Sajnos Lázár György nem élt ezzel a lehetőséggel!

A csehszlovákiai kollégák még csak most kezdik megtapasztalni az állami támogatás csökkenését. Nem hisszük azonban, hogy az új kormány radikálisan változtatna a helyzeten — ennyi csillagvizsgálót és ilyen sok státuszt nem fognak egyik napról a másikra leépíteni. Ezt biztatóként szánjuk csehszlovákiai olvasóinknak, a hazaiaknak pedig kissé keserűen hozzátesszük: a szomszédban legalább van mit megszüntetni...

E kitekintésnek is szánt bevezető után foglalkozunk inkább a magunk mindennapos gondjaival, annál is inkább, mivel Olvasóinkat is ez érdekelheti jobban! A bajok gyökere — természetesen — a krónikus pénzhiány, amit semmiképpen nem tudunk megkerülni, és ezt érzik Olvasóink is, amikor év vége felé kézhez kapják az előfizetési csekkeket. Higgyék el, mi is nagyon nehéz szívvel állapítjuk meg a menetrend szerinti áremelés mértékét (saját zsebünkre is megy a dolog, hiszen mindnyájan előfizetünk a Meteorra — tiszteletpéldányt szinte senki sem kap!). Jól tudjuk, hogy milyen terhet

I. TÁBLÁZAT

1990-ben a következők fizettek a megszabottnál jelentősen nagyobb összegű tagdíjat:

Ábrahám Gyöngyi (Pécs)	1000 Ft	Móri Gábor (Oroszlány)	770 Ft
Almás Csaba (Budapest)	1130 Ft	Nagy Attila (Budapest)	1280 Ft
Általános Iskola (Mihályi)	1130 Ft	Nagy Erzsébet (Budapest)	880 Ft
Bakondi Gábor (Budapest)	800 Ft	Nagy György (Telekgerendás)	1130 Ft
Bihari János (Siófok)	1000 Ft	Novotny Dániel (Budapest)	1080 Ft
Bognár István (Kiskunhalas)	1940 Ft	Nyáry János (Szentes)	1130 Ft
Bugya István (Tiszaodob)	900 Ft	Oasztie Tibor (Miskolc)	1130 Ft
Csaba György (Budapest)	770 Ft	Pataky Kálmán (Siófok)	820 Ft
Csatal György (Budapest)	970 Ft	Perlei István (Budapest)	1170 Ft
Csenki István (Százhalombatta)	1470 Ft	Ponori Thewrewk Aurél (Bp.)	750 Ft
Debreczeni István (Budapest)	1080 Ft	Sápi Csaba (Kecskemét)	1050 Ft
Dobó Ferenc (Budapest)	920 Ft	Sár János (Budapest)	970 Ft
Dóczy Károly (Budapest)	800 Ft	Sei-ichi Sakuma (Japán)	20 USD
Dombóvári Vilmos (Pécel)	910 Ft	Somlyay Zoltán (Pécs)	1000 Ft
Dömötör Róbert (Kisbér)	760 Ft	Dr. Strommer Gyula (Budapest)	800 Ft
Drucker Ezra (Izrael)	20 USD	Süle Gábor (Veszprém)	980 Ft
Emri Attila (Kazincbarcika)	1160 Ft	Szabó Imre (Budapest)	880 Ft
Farkas István (Dunaújváros)	970 Ft	Szánthó Attila (Budapest)	770 Ft
Farkas László (Budapest)	770 Ft	Szent Katalin Piébania (Bp.)	1000 Ft
Dr. Fodor László (Kunadacs)	970 Ft	Szűcs Csaba (Budapest)	1030 Ft
Gombás László (Szombathely)	1160 Ft	Szűcs Károly (Várpalota)	1000 Ft
Györi Imre (Nógrád)	800 Ft	Dr. Tapody Dömötör (K.dorozsma)	770 Ft
Haberl Aladár (Budapest)	1470 Ft	Tarnóczy Mihály (Szabadszállás)	1680 Ft
Hajnáczy Sándor (Sz. fehérvár)	1200 Ft	Telekesi Gábor (Budapest)	800 Ft
Hidvégi József (Budapest)	1190 Ft	Tóth Tamás (Budapest)	800 Ft
Holl András (Budapest)	800 Ft	Turbuk Ambrus (Kóka)	800 Ft
Horváth Ferenc (Veszprém)	780 Ft	Ujvárosy Antal (Aggtelek)	800 Ft
Horváth György (Csobánka)	770 Ft	Vámosi László (Budapest)	1000 Ft
Horváth Viktor (Solt)	1190 Ft	Varga Márton (Budapest)	820 Ft
Hudoba György (Székesfehérvár)	1000 Ft	Varga Szabolcs (Budapest)	1450 Ft
Illés Elek (Kővágószőlős)	1130 Ft	Művelődési Központ (B.füred)	1330 Ft
Iskum József (Budapest)	870 Ft	Vezsenyi József (Pécel)	1000 Ft
Járdi Mihály (Fülöpszállás)	800 Ft	Zólyomi László (Budapest)	800 Ft
John Isales (Ciprus)	500 BEF	Zombori Ottó (Budapest)	800 Ft
Kalicz Béla (Domoszló)	1200 Ft	Dr. Zselli József (Mezőfalva)	1180 Ft
Kardos Mihály (Máriaalom)	810 Ft		
Kárpáti Sándor (Budapest)	1160 Ft		
Kiss János (Mindazent)	1160 Ft		
Kiss László (Ajka)	970 Ft		
Klusóczki Sándor (Miskolc)	770 Ft		
Kósa Tamás (Budapest)	1000 Ft		
Král Péter (Budapest)	910 Ft	Batthyány Ferenc (Komoró)	5000 Ft
Kránicz Zoltán (Budapest)	820 Ft	John W. Griesé III (USA)	100 USD
Laczkó Attila (Sülysáp)	780 Ft	Aarre Kellomäki (Finnország)	100 USD
Lichtenstein László (T.gerendás)	800 Ft	John R. Percy (Kanada)	150 USD
Lovász László (Szolnok)	1130 Ft	Porkoláb László (Budapest)	2070 Ft
Magyar Béla (Budapest)	750 Ft	QWERTY Kft. (Budapest)	6000 Ft
Marxreiter Alajos (Budapest)	1160 Ft		
Mogyorósi Imre (Budakeszi)	1180 Ft		
Montvai György (Budapest)	1190 Ft		

MCSE PÁRTOLÓ TAGOK

Batthyány Ferenc (Komoró)	5000 Ft
John W. Griesé III (USA)	100 USD
Aarre Kellomäki (Finnország)	100 USD
John R. Percy (Kanada)	150 USD
Porkoláb László (Budapest)	2070 Ft
QWERTY Kft. (Budapest)	6000 Ft

jelent sok családban a Meteor előfizetése. Sokat gondolkoztunk azon is, adjunk-e kedvezményt előfizetőinknek (az egyesületi tagokon kívül). A visszajelzések alapján úgy döntöttünk, hogy a legnehezebb helyzetben lévők, a nyugdíjasok számára adunk némi könnyítést: ők két egyenlő részletben "törleszthetik" a Meteor 1991-es előfizetési díját.

Hogy nem a levegőbe beszélünk, amikor rohamosan nehezedő körülményeinket emlegetjük, álljon itt illusztrációként októberi nyomdászamlánk legfontosabb közlendője, mely az 1990/10-es Meteor és kétoldalas szórólapunk ellenértékét egy ötszámjegyű összegben jelöli meg...

SZTJ 202-41.

Előző számlákban elszámolva KÖZTI díja ÁFA-val: 103.950,-Ft

10.sz.1050 db kiadvány és 900 db A/5-ös szórólap elkészítéséért:

Számlaérték ÁFA nélkül:
ÁFA 0 %:

38.425,-Ft
ø

Tegyük hozzá, hogy csak a nyomdai árak drasztikus emelkedésén több mint 100 ezer forintot veszített a Magyar Csillagászati Egyesület, mely ez év januárjától a Meteor kiadásával kapcsolatos valamennyi költséget fedezi. És akkor még nem beszéltünk postai kiadásainkról, melyek idén valószínűleg meghaladják a 100 ezer forintot, annak ellenére, hogy épp itt sikerül a legtöbbet megtakarítanunk lelkes segítőinknek, az ország minden táján megtalálható MCSE-tagoknak köszönhetően. Bizonyára sokan észrevették, hogy egy ideje nem használunk borítékokat, ami ismét csak tízezrekben mérhető megtakarítást jelent. Mindezek a törekvések azonban nagyon keveset érnek, hiszen a Meteor akkor is ráfizetéses lenne, ha a posta egy szép napon ingyen továbbítaná küldeményeinket.

Egyesületünk elnöksége világosan látta ezeket a nehézségeket, amikor úgy döntött, hogy tevékenységünk támogatására vállalkozásokba kell fognunk. Így jött létre hegymászó—szolgáltató ágazatunk, mely épületek karbantartásával foglalkozott, és ezért működünk közre a Városcsúcs üzletházban megnyitott hegymászó üzlet beindításában is. Igen ám, csak hogy az elnökség csillagászokból és amatőrökből áll, épp ezért nem tévesztendő össze a Vállalkozók Országos Szövetségével! Vállalkozni pedig tudni kell. A hegymászó felszereléseket árusító üzletről hamarosan kiderült, hogy — legalábbis számunkra — nem is olyan jó "üzlet", mint azt elképzeltük, és a szolgáltató ágazat sem váltotta be igazán a reményeket. Anyagiilag még megérte volna, azonban adminisztrálása leküzdhetetlen akadályokat jelentett az Egyesület számára, további terheket róva amúgy is túlterhelt tisztségviselőinkre. Hegymászóinktól sem kaptuk meg a kellő adminisztratív segítséget. Az ágazatnak köszönhető azonban az MCSE mind ez ideig egyetlen luxusszámba menő kiadása, egy 63/840-es Zeiss-refraktor vásárlása. Tulajdonképpen nem nekünk — egy országos egyesületnek — kellene szegyenkezniünk azon, hogy csak erre futotta erőnkből. (Hány kis szakkör van az országban, mely ennél sokkal különb, drágább műszerekkel rendelkezik!...)

Közben olyan nevetségesnek tűnő gondokkal küszködtünk, mint pl. sajtó postafiók bérlése (irgalmatlanul nehéz feladat Budapesten!), bankszámla nyitása (csillagnézők számára ez sem könnyű) vagy egy megbízható könyvelő szerzése. Sajnos, ez bizonyul a legnehezebb feladatnak. Hiába költöttünk el

több mint negyvenezer forintot könyvelésünk vezetésére (sajnos, ilyen a könyvelői tarifa!), mindaddig nem sikerült megnyugtató megoldást találni! Az lenne az igazi, ha budapesti tagtársaink közül vállalná valaki ezt a feladatot — természetesen olyan személy, aki járatos az efféle munkában. Talán a következő hirdetés felkelti figyelmét:

**A Magyar Csillagászati Egyesület
könyvelőt keres, lehetőleg budapesti
vagy Budapest környéki tagjai köréből!**

**Érdeklődés levélcímünkön (1399 Bp., Pf. 701/29.)
vagy a 186-2313 telefonon esténként.**

Kell-e ezek után mondani, hogy csillagászati tevékenységért mindmáig egy fillért sem fizettünk ki — igaz, nem is lenne miből... Már itt kísért rossz álmainkban 1991-es évkönyvünk közel 200 ezer Ft-os nyomdászamlája, és szeretnénk végre előrelépni ráktanyai helyiségünk lakhatóvá tételében is, ami szintén jelentős többletkiadás.

Lehet azonban ingyen, úgyszereteből is dolgozni az MCSE-ben, amire épp a Meteor nyújt kiváló példát. Itt vizsgont az a gond, hogy túl sok a közlésre váró anyag. De ugyanígy megemlíthető évkönyvünk is.

Igen nagyra értékeljük pártoló tagjaink adományait, és ez úton is megköszönjük mindazok áldozatát, akik a tagdíjon felül további összegekkel is segítik munkánkat. Továbbra is szívesen veszünk minden ezirányú segítséget, melyeket nem tekintünk "alamizsnának", hanem úgy értékeljük, hogy nagyon sokan vannak még olyanok, akik hozzá akarnak (és tudnak) járulni a magyarországi amatőr csillagász kultúra ápolásához.

Anyagi helyzetünkön mi magunk is megpróbálunk javítani. Számos pályázaton vettünk már részt, sajnos igen csekély eredménnyel (talán azért, mert valódi céljainkat mutattuk be, túlzások, ígéretések nélkül). Sikerült néhány közületi hirdetést is szereznünk a Meteor számára. Az elmúlt év keserű tapasztalata az, hogy kellő ismeretség nélkül szinte lehetetlen boldogulni ezeken a területeken (pályázatok, reklámok). Az a kevés cég, melyet rámenősségünkkel sikerült "bevenni", világosan értésünkre adta, hogy a pénzt kulturális alamizsnaként adja. (Itt mondjuk el, hogy a Meteor '90 táborra megszavazott 10 ezer Ft pályázati támogatás végül is megérkezett az I. kerületi Tanácstól.) Ismét felhívjuk Olvasóinkat, aki tud, szerezzen a Meteor számára közületi hirdetéseket — a közvetítésért 10% jutalékot ajánlunk fel. Ötleteket is szívesen veszünk (pl. mely cégeket lenne érdemes megkeresni).

Az anyagi gondok után szóljunk röviden arról, mit végeztünk, és mit kellene végeznünk a csillagászat terén. Egy nagyon jó hírrel kell kezdenünk: november 1-jén felkerült Kulin György emléktáblája arra a lakóházra, melyben alapítónk ifjúkorát töltötte Nagyszalontán. Az emléktáblát a Muncii utca 11. sz. házon bárki megtekintheti, néhány száz méterre a Csonkatoronytól. Szövege: E házban töltötte ifjúságát Kulin György (1905—1989), számos égitest felfedezője. Az első kisbolygót (1436 Salonta) szülővárosáról nevezte el. Külön öröm, hogy az emléktábla állítását a magyar amatőrök tették

lehetővé. A következőktől érkeztek adományok: Bakondi Gábor, Batthyány Ferenc, Becső János, Csatlós Géza, Derényi Károly, Farkas László, Finta Árpád, Havassy Dóra, Holl András, Horváth Ferenc, Jáhl Attila, Jászai József, Iskum József, Kardos Mihály, Keszthelyi Sándor, Kiss László, Kocsis Antal, Marczis József, Papp Sándor, Tepliczky István, Tóth Gyula, Ujvárosy Antal, Uránia-bemutatók, Virág Pál, Zahorecz István. Az október—november során érkezett további összegek: Kónya András (200 Ft), Mizser Attila (300 Ft), Sági Csaba (200 Ft), Nyáry János (1000 Ft), Vihar Levente (400 Ft). A hozzájárulások teljes egészében fedezték az emléktábla-állítás költségeit.

A jövő év feladatai közé tartozik ráktanyai 40 négyzetméteres helyiségünk rendbehozása is. Mindeddig az egyre késlekedő földtörvény-módosítás miatt nem nagyon szorgalmaztuk a munkálatokat. Az őszi folyamán azonban beszereltük a felújításhoz szükséges faforgács-lapokat, és úgy tervezzük, hogy a húsvéti szünetben egy kb. egyhetes észlelőtáborhoz kapcsolódóan elvégezzük a szükséges munkákat. Nyolc—tíz fő számára tudunk majd férőhelyet biztosítani, így tagjaink az év bármely szakában igénybe vehetik ezt a helyi észlelőhelyet.

Januártól szeretnénk egy észlelési szakkört indítani, melynek első foglalkozását január 9-én tartjuk 17 órától, az Urániában lévő helyiségünkben. A részvétel tagjaink számára díjtalan. A foglalkozásokat felváltva tartják majd rovatvezetőink.

Műszerezettségünk továbbra is katasztrófális. A 40 cm-es távcső rengeteg felújítást igényel, amit Budapestről nem lehet megoldani. A kis 63 mm-es refraktor a maga nemében kiváló műszer, azonban szükség lenne egy 25—30 cm-es, nagyobb teljesítményű Dobson-távcsőre, melynek elkészítéséhez szintén tagjaink segítségét kérjük.

Mindezen teendők egyeztetésére kérjük, hogy a munkákban résztvenni szándékozók rendszeresen keressék fel hétfői ügyeleteinket, annak érdekében, hogy a lehető legeredményesebben dolgozhassunk együtt.

Minden hétfő MCSE-hétfő!

**Keresse fel ügyeletünket az Uránia Csillagvizsgálóban
hétfőnként 18—22 óra között!**

Végül minden Olvasónkat arra kérjük, hogy — ha még nem tette volna meg — a mellékelt postai utalványon újítsa meg a Meteor előfizetését és MCSE-tagságát. Ugyancsak ezen fizethető elő a Meteor csillagászati évkönyv 1991 is. Reméljük, az áremelés ellenére is sokan kitartanak a Meteor mellett. Azoknak pedig, akik valamilyen oknál fogva többé nem fizetnek elő lapunkra, köszönjük, hogy eddig velünk tartottak.

MIZSER ATTILA—TEPLICZKY ISTVÁN